

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה. אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين							
שאלון 011282 עברית	<table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד موعد</td><td></td></tr><tr><td>מס' תעודת הזהות</td><td>סמל ביה"ס</td></tr><tr><td>رقم الهوية</td><td>رقم المدرسة</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)		שנה السنة	חודש الشهر	מועד موعد		מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס	رقم الهوية
שנה السنة	חודש الشهر								
מועד موعد									
מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס								
رقم الهوية	رقم المدرسة								

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أعطي دفتر إضافي

* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ד, 2024
מספר השאלון: 11282
נספח: מאמרים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות

- א. משך הבחינה: שתיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	–	הבנת הנקרא	–	60	נקודות
פרק שני	–	הבעה בכתב	–	40	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את המאמרים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

קראו את המאמרים 1–2 שבנספח המצורף, וענו על השאלות בפרקים שלפניכם.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענו על כל השאלות 1–13.

1. בכותרת של כל אחד משני המאמרים מובעת עמדת כותב המאמר בנוגע לשאלה אם המדינה צריכה לסבסד סרטים ויצירות תרבות. נסחו במילים שלכם ביסוס מרכזי שכל אחד מן הכותבים מביא לחיזוק עמדתו המובעת בכותרת. (6 נקודות)

ביסוס ממאמר 1:

ביסוס ממאמר 2:

2. כותב מאמר 1 משתמש במילים ובצירופים שיש להם קונוטציה שלילית, כגון "נלקחו בכפייה" (שורה 14) ו"להכריחו" (שורה 30).

א. מדוע הכותב בוחר להשתמש במילים ובצירופים שיש להם קונוטציה שלילית? (2 נקודות)

ב. כותב מאמר 2 מבקר את השימוש של כותב מאמר 1 במילה "כפייה" – באמצעות תיאור סצנה דמיונית.

כיצד תיאור הסצנה הדמיונית משרת את כותב מאמר 2 בהבעת ביקורת זו? (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

3. כותב **מאמר 1** טוען: "בסופו של דבר הצרכנים הם המחליטים אם לצרוך יצירות תרבות מסוימות או להימנע מצריכתן. בהחלטה זו הם מרוממים יצירות אחדות וממוטטים יצירות אחרות [...] כיוון שכך [...] עליהם [על יוצרי הסרטים] לקלוע לטעמו של הציבור ולשכנע אותו לצפות ביצירותיהם" (שורות 16–19).

א. כותב **מאמר 1** מציג במאמרו טענת נגד לטענה זו. כתבו אותה. (3 נקודות)

ב. כיצד כותב **מאמר 1** מפריך את טענת הנגד שהציג? (3 נקודות)

ג. מהי תגובתו של כותב **מאמר 2** על הטענה של כותב **מאמר 1** שעל יוצרי הסרטים "לקלוע לטעמו של הציבור ולשכנע אותו לצפות ביצירותיהם"? (3 נקודות)

4. לפניכם ציטוט מ**מאמר 1**: "תרבות על סוגיה השונים קדמה להיווצרותה של המדינה המודרנית" (שורה 34).

כיצד דברים אלה מחזקים את טענתו של כותב **מאמר 1**? (5 נקודות)

5. בפסקה האחרונה ב**מאמר 2** הכותב מציג ראייה רחבה של החברה הישראלית. על איזו טענה של כותב **מאמר 1** משיב כותב **מאמר 2** באמצעות הצגת דברים אלה? (5 נקודות)

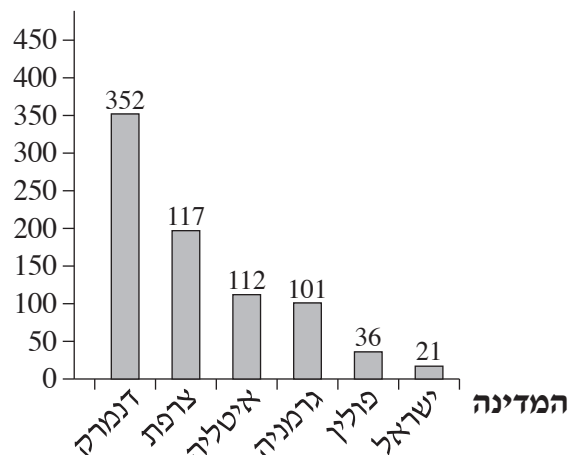

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

6. עיינו בתרשים שלפניכם, וענו על השאלה שאחריו.

תקציב התרבות לנפש בישראל ובמדינות אחרות, בשנת 2012 (באירו)

ההוצאה הממשלתית

(כפי שפורסם באמיר, מ' וגור, מ' (2012). **תקציב התרבות בישראל** – בדיקה כלכלית מקיפה ומעודכנת. אוחר מ־meiramir.co.il)

מן התרשים עולה מסקנה בנוגע למדינת ישראל. ציינו איזה מן המאמרים תומך במסקנה זו, והעתיקו ממנו משפט המוכיח זאת. (5 נקודות)

7. א. לפניכם ציטוט ממאמר 1, ובו ביטוי מודגש.

"גם אם הציבור היה מורכב רובו ככולו מחוטבי עצים ושואבי מים..." (שורות 29–30). מבין הצירופים שלפניכם, **הקיפו** את הצירוף המבטא את משמעות הביטוי "חוטבי עצים ושואבי מים". (3 נקודות)

(1) בעלי מקצועות חופשיים

(2) בני המעמד הנמוך

(3) עובדי השדה

(4) בורים ועמי ארצות

ב. העתיקו משורות 27–31 במאמר 1 מילה או צירוף מילים שמשמעותם מנוגדת למשמעות הביטוי "חוטבי עצים ושואבי מים". (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

8. לפניכם ציטוט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.
- "נימוקיו, המתבססים בין השאר על **תקדימים** מימי הביניים..." (שורות 2–3).
- מבין המשפטים שלפניכם, **הקיפו** את המשפט שבו המילה "תקדים" אינה מתאימה להקשר. (3 נקודות)
- (1) עורך הדין נעזר בתקדים כדי להוכיח את טיעונו.
 - (2) השר החדש לא יפטר כי אין לו תקדים בממשלה.
 - (3) הניצחון במשחק היה ניצחון חסר תקדים לנבחרת.
 - (4) חברי הוועדה חששו ליצור תקדים בהחלטתם לבטל את הקנס.
9. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו ביטוי מודגש.
- "קלגסי המדינה [...] מעבירים [כסף] ליוצרים ולאומנים ש**שפר עליהם גורלם**" (שורות 8–10).
- מה אי אפשר להגיד על מי ש"שפר עליו גורלו"? **הקיפו** את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) דרך כוכבו
 - (2) הלך לו קלף
 - (3) שיחק אותה
 - (4) תעה בדרכו
10. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.
- "מדינות **אוכפות** גבייה של מיסים" (שורה 12).
- מבין המילים שלפניכם, **הקיפו** את המילה שיכולה להחליף את המילה "אוכפות" במשפט.
- (3 נקודות)
- (1) כופות
 - (2) עוקפות
 - (3) מעדיפות
 - (4) חושפות

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

11. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.

"עלות הפקת סרט **נאמדת** בכארבעה מיליון שקל" (שורות 25–26).

הקיפו את המילה שאינה נרדפת למילה "נאמדת". (3 נקודות)

(1) מוערכת

(2) משוערת

(3) מחושבת

(4) נמנית

12. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.

"[המדינה] **השיתה** פיקוח על גופי השידור" (שורות 35–36).

הקיפו את המילים שמקובל לצרף לפועל "להשית". (3 נקודות)

עונש, קנס, ספינה, הצלחה, מס, פרס

13. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.

"[המדינה] דרשה מהם **מְכִסָּה** של הפקות מקור איכותיות" (שורות 36–37).

על פי משפט זה, מה דרשה המדינה? **הקיפו** את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) המדינה דרשה רק הפקות מקור.

(2) המדינה דרשה מספר מסוים של הפקות המקור.

(3) המדינה דרשה לאשר את הפקות המקור.

(4) המדינה דרשה לדעת מהו התקציב של הפקות המקור.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

פרק שני – הבעה בכתב (40 נקודות)

בחרו באחד מן הנושאים 14–15, וכתבו עליו מאמר בהיקף של כ-300 מילים לפי ההוראות. תוכלו לכתוב טיוטה בעמודים 11–12.

14. בשנים האחרונות הועלתה בכנסת הצעה לתיקון חוק התרבות והאומנות. לפי תיקון זה, משרד התרבות יוכל לשלול תקציבים מגופים וממוסדות תרבות שיצירותיהם יפגעו בסמלי המדינה, יבזו אותם, ימתחו ביקורת נוקבת על מדינת ישראל או ישללו את קיומה.

כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את דעתכם בנוגע לשאלה אם ראוי שהמדינה תפסיק לממן מוסדות תרבות שביצירותיהם מובעת ביקורת על המדינה או התנגדות לערכיה. נמקו את דבריכם, ובססו אותם על דוגמאות.

או

15. "סל תרבות" הוא תוכנית חינוכית של משרד החינוך החושפת את תלמידי מוסדות החינוך, מגיל גן ועד כיתה י"ב, לפעילות תרבותית-אומנותית. הפעילות מתקיימת הן במוסדות החינוך הן במוסדות תרבות כמו מוזאונים, תיאטראות, אולמות קונצרטים וכדומה.

כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את דעתכם בנוגע לשאלה אם נכון לצאת במסגרת הלימודים בבית הספר לאירועי תרבות בתיאטראות ובמוזאונים על חשבון שעות לימוד בבית הספר. נמקו את דבריכם, ובססו אותם על דוגמאות.

נמקו את דבריכם, ובססו אותם על דוגמאות.

[illegible]

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

טיוטה

[illegible]

טיוטה

[illegible]

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

נספח: מאמרים
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
11282, חורף תשפ"ד

לפניכם שני מאמרים.

קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

אין הצדקה לכך שמשלם המיסים יסבסד תרבות

מאת שגיא ברמק⁽¹⁾

זכיתו של במאי ישראלי בפסטיבל קולנוע בין-לאומי עוררה בעת האחרונה תגובות נזעמות בקרב רבים בציבור הישראלי, והסיבה לכך היא שבסרט שמומן מכספי משלם המיסים מובעת ביקורת על מדינת ישראל.

הסוגיה העקרונית שבה אני מבקש לדון במאמרי היא אם מוצדק כי המדינה תסבסד סרטים ויצירות תרבות. כלומר, האם מוצדק לגבות בכפייה כסף מהציבור באמצעות המיסים שהאזרח משלם, כדי לתמוך ביוצרים ובאומנים שייתכן שהוא לא היה בוחר לתמוך בהם אילו ניתנה לו הבחירה? ומדוע יוצרי סרטים זכאים לכספו של משלם המיסים, ואילו בעלי מקצועות אחרים כמו מסעדנים ונגרים אינם זכאים לכך?

כמו יצרנים אחרים, גם יוצרי סרטים יכולים לגייס את הכסף למיזמים שלהם משני גורמים: מגופים פרטיים או מן המדינה. באפשרות הראשונה על יוצרי הסרטים, כמו כל יזם אחר, לשכנע בעלי הון שהיצירה שלהם עשויה להניב לבעלי ההון רווחים נאים בשוק הסרטים. הם גם יכולים לגייס תרומות מפילנתרופים⁽²⁾ המעוניינים לתמוך ביצירה עברית. באפשרות השנייה, לעומת זאת, אומנים נדרשים להתדפק על דלתה של המדינה, ובמקרה זה – על דלתה של קרן הקולנוע⁽³⁾, שאת המשאבים שנלקחו בכפייה מאזרחים היא מעניקה למעטים בני מזל.

בהיבט הכלכלי בסופו של דבר הצרכנים הם המחליטים אם לצרוך יצירות תרבות מסוימות או להימנע מצריכתן. בהחלטה זו הם מרוממים יצירות אחדות וממוטטים יצירות אחרות, אפילו עד הוצאתן מן השוק. כיוון שכך, יוצרי סרטים צריכים להתחרות על כספו של הציבור. עליהם לקלוע לטעמו של הציבור ולשכנע אותו לצפות ביצירותיהם. ידוע שתחרות מניבה מוצרים ושירותים טובים ואיכותיים יותר במגוון רחב של ענפים, ולכן אין שום סיבה שענף התרבות יהיה שונה באופיו.

יש הטוענים כי אין זה ראוי שהיצירה התרבותית תהיה נתונה לחסדי העדפות הצרכנים. אחרי הכול, ציבור הצרכנים "אינו מבין" לא באומנות ולא בתרבות. לטענתם, תרבות המבוססת על תחרות בשוק החופשי תהפוך את התרבות להמונית, ולכן הם ממליצים להקים "מועצות תרבות", שבהן יישבו מומחים שיחליטו להקצות כספים שאינם שלהם למי שלדעתם ראוי להם.

* מעובד על פי ברמק, ש' (יולי, 2021). אין הצדקה לכך שמשלם המיסים יסבסד תרבות. גלובס. [אוחזר מ-globes.co.il](https://globes.co.il).

(1) שגיא ברמק הוא דוקטור להיסטוריה אמריקנית וראש תוכנית אדם סמית בקרן תקווה.

(2) פילנתרופ – נָדָבָן, מי שתורם מכספו לנזקקים או למוסדות.

(3) קרן הקולנוע הישראלי – עמותה הפועלת בחסות משרד התרבות והספורט ותומכת ביצירת קולנוע ישראלי.

אולם גם אם יש מן האמת בטיעון הזה, הוא רחוק מלהיות משכנע. אכן, בציבור יש אנשים שונים שלהם העדפות שונות – כשם שיש מי שמעדיפים תרבות המונית, יש מי שמעדיפים יצירות מורכבות. ואולם גם אם הציבור היה מורכב רובו ככולו מחוטבי עצים ושואבי מים, באיזו זכות אפשר להכריחו לסבסד את הנאותיהם המעודנות של חברי אליטה מצומצמת?

טענה נוספת שעולה בהקשר זה היא שללא תמיכת המדינה לא תתקיים תרבות, או שיצירתה תלקה בחסר. זוהי טענה תמוהה במיוחד לנוכח הניסיון העשיר של המין האנושי לאורך ההיסטוריה. תרבות על סוגיה השונים קדמה להיווצרותה של המדינה המודרנית. תרבות הייתה בימי בית המקדש השני, מוזיקה נוגנה בימי הביניים, והצגות ומופעים הועלו בעת החדשה המוקדמת. בכל אותם מקרים, פטרונים⁽⁴⁾ פרטיים הם שתמכו ביוצרים מוכשרים – מכספם שלהם. עם עלייתה של כלכלת השוק המודרנית, הצרכנים הם שצריכים להיעשות לפטרונים של יוצרי הסרטים ושל שאר יזמי התרבות, כשם שהצרכנים הם ה"בוסים" האמיתיים של יוצרי המקררים והמכוניות ושל בעלי המלונות והמסעדות.

אומנם רוב המדינות בעולם המערבי תומכות במידה זו או אחרת בתרבות ובספורט, אבל מה בכך? לא כל מה שנעשה במדינות אלה הוא נכון, טוב או ראוי לחיקוי. הרוצים להצדיק סבסוד בכפייה של תרבות צריכים לעסוק בעצם העניין ולא בנעשה במדינות אחרות.

אין לראות בהתנגדות לסבסוד ציבורי של תרבות ואומנות התנגדות לתרבות ולאומנות עצמן. ההתנגדות היא אך ורק לכפייה שבמימון התחומים הללו ולא לעצם קיומם, כשם שהתנגדות לסבסוד של ענפי ספורט אינה התנגדות לכדורגל, לכדורסל או לשחייה. בסופו של דבר, המדינה אינה אמצעי לסבסוד התחביבים שלנו. נוסף על כך, מציאות שבה המדינה משמשת אמצעי למימון אחדים על חשבונם של אחרים פסולה מן היסוד. גם אם קבוצה מסוימת מחזיקה בעמדה שלפיה המיזמים שבהם היא מאמינה חשובים מאוד, אין זה מקנה לה שום זכות להשתמש בעבורם בכספי המיסים של אנשים שאינם חושבים כך.

(4) פטרון – בעל הון המפנה חלק ממשאביו לתמיכה באומנות ובמדע ללא קבלת תמורה ישירה.

מאמר 2

דווקא כן, יש הצדקה – ועוד איך – לכך שהמדינה תממן תרבות

מאת אבי שמש⁽¹⁾

דוקטור שגיא ברמק מציג במאמרו את הדיון העקרוני במימון התרבות, ובתסכולו המובע במאמר, הוא מציע לשים סוף לתמיכה הכלכלית של המדינה בתרבות. נימוקיו, המתבססים בין השאר על תקדימים מימי הביניים ומימי הבית השני, מלמדים לטעמי על חוסר הבנה באשר למקומה של התרבות בחברה ולאופן שבו נעשים סרטים בימינו.

ד"ר ברמק מציג את השאלה "האם מוצדק לגבות בכפייה כסף מהציבור באמצעות המיסים שהאזרח משלם, כדי לתמוך ביוצרים ובאומנים שייתכן שהוא לא היה בוחר לתמוך בהם אילו ניתנה לו הבחירה?". ראשית, מדהימה בחירתו של ד"ר ברמק להשתמש שוב ושוב במילה "כפייה". למקרא הדברים שכתב, ראיתי בדמיוני סצנה שבה קלגסי⁽²⁾ המדינה פורצים לבתים של אנשים חסרי מזל, גובים מהם כסף בכוח ומעבירים אותו ליוצרים ולאומנים ששפר עליהם גורלם. נסה כמה חודשים להיות אומן, ותבין מהר מאוד שמזל אין כאן.

אכן מדינות אוכפות גבייה של מיסים, כדי שתהיה לממשלה – שהציבור בחר בה – יכולת להוציא לפועל החלטות בתחומים רבים, ולא רק בתרבות, וכן, לא רק על פי בחירתו של הציבור. אני מרשה לעצמי להניח שבמקרה שבו המדינה מחליטה להקצות כספים למטרות ראויות בעיניו של ד"ר ברמק, הוא לא מעז לכנות זאת כסף ש"נגבה בכפייה".

ומהי תרבות? תרבות היא כלי ביטוי חשוב של החברה לעיצוב הסיפור שלה, הסיפור הישראלי במקרה הזה. בניית אתוס⁽³⁾, ערכים ודיון בדמותה של החברה והמדינה, על היפה ועל המכוער שבה, על האמת ועל השקר שבה, כל אלה באים לידי ביטוי ביצירות תרבות. ללא מאות אלפי השירים, הסיפורים, הסרטים וההצגות שבנו אבן על אבן את הסיפור הישראלי בכל שנותיה של המדינה, היינו ישראלים הרבה פחות. אז, כן, החברה הישראלית זקוקה לתרבות שלה.

טענה נוספת שהוא מעלה היא ש"על יוצרי הסרטים, כמו כל יזם אחר, לשכנע בעלי הון שהיצירה שלהם עשויה להניב לבעלי ההון רווחים נאים בשוק הסרטים". כמה טעויות במשפט אחד! כאסמכתה היסטורית, ד"ר ברמק מרחיק לימי הביניים, שבהם אצילים תמכו באומנים. אבל אנו איננו בימי הביניים. עלות הפקת סרט נאמדת בכארבעה מיליון שקל בממוצע, וכמעט בשום מדינה אין אפשרות לממן כיום את תעשיית הקולנוע ללא סבסוד מטעם המדינה. אי אפשר לשכנע "בעל הון" שהיצירה "תניב רווחים בשוק הסרטים", כי פשוט אין שוק כזה בישראל. עלינו להיות כנים – אם אתה מציע לשים סוף לקולנוע, אמור זאת במפורש, כי הרי ללא סבסוד מטעם המדינה, תעשיית קולנוע בישראל תחדל להתקיים.

* מעובד על פי שמש, א' (יולי, 2021). דווקא כן, יש הצדקה ועוד איך לכך שהמדינה תממן תרבות. גלובס. globes.co.il אוחזר מ-

(1) אבי שמש הוא תסריטאי לשעבר, מייסד חברת התמלוגים של יוצרי הקולנוע והטלוויזיה בישראל וחבר מועצת הקולנוע.

(2) קלגס – איש צבא, איש מלחמה, חייל.

(3) אתוס – מכלול הרעיונות, האמונות, הערכים והמנהגים של קבוצת אנשים, אומה או תקופה.

נדמה כי ד"ר ברמק ממנה את עצמו לדובר הציבור שלכאורה לא רצה בסרטים הישראליים ולא בחר בהם, והוא מסביר ליוצרים כי "עליהם לקלוע לטעמו של הציבור ולשכנע אותו לצפות ביצירותיהם". ובכן, בשלושים השנים האחרונות סרטי הקולנוע וסדרות הטלוויזיה הישראליים זוכים להצלחה כבירה בארץ ובעולם.

35 עם זאת, כל זה לא היה קורה אלמלא הקצתה המדינה תקציבים וכן השיתה פיקוח על גופי השידור, ובתמורה לזיכיונות ולרישיונות שנתנה להם דרשה מהם מכסה של הפקות מקור איכותיות.

חשוב לציין: כאשר נחקק חוק הקולנוע, מקורם של הכספים לתמיכה ביצירה ישראלית היה מתמלוגים שגופי השידור שילמו, לא ממיסים. הקביעה ש"הציבור" משלם "בכפייה" אינה נכונה. בכלל, תקציב התרבות במדינת ישראל הוא מן הנמוכים בעולם המערבי.

40 סרטים וסדרות טלוויזיה ישראלים אינם מייצגים "חברי אליטה מצומצמת", אלא מגוון מדהים של אוכלוסיות: הם מביאים את קולה של הפריפריה ושל העיר הגדולה, של יוצרים חילונים, חרדים ודתיים, יהודים וערבים, מזרחים ואשכנזים – וכל זה מתאפשר בזכות מימון והתערבות של המדינה, כפי שנעשה בכל מדינה מתוקנת.

45